

BUCUREȘTI MILENAR, UN „DIBACI FĂURAR“ ȚI-A FĂCUT CER DE CLEȘTAR!

Pentru Radiodifuziunea Română, parte a Radioteleviziunii Române, luna martie a anului 1989 însemna inaugurarea unei noi emisiuni cu tematică „40 de ani de la trecerea la organizarea pe baze noi, socialiste, a agriculturii, la cooperativizare: politica agrară a partidului nostru, aplicare creatoare, consecvent revoluționară a principiilor socialismului științific”. Se difuzau, de asemenea, emisiuni dedicate zilei de 6 martie sub genericul „Pe temelia revoluției din august 1944: 6 martie 1945-6 martie 1989”, dar și emisiuni care pregăteau ziua de 23 august 1989 (45 de ani de la Eliberare), cu titlul: „România în anul 45 al revoluției și construcției socialiste”. Continuau, totodată, emisiuni consacrate, precum „Drumuri de inimă și de țară”, asupra căreia ne oprim în acest articol. O călătorie pe unde radiofonice prin fascinanta și socialistă Românie. Cum așa aș descrie, în puține cuvinte, esența emisiunii „Drumuri de inimă și de țară”. Difuzată sâmbătă, la orele 12:00 și 18:00, pe programele II și III ale Radio României, aceasta presupunea o călătorie pe un itinerariu cu mari valențe formative. Strănsi în jurul aparatului de radio, copii, părinți și bunici urmau să se lase fascinați, de voce, de nevoie, de „grandoarea societății românești multilaterale dezvoltate”, într-o ascensiune fulminantă spre comunism.

Într-una dintre emisiuni, difuzată la 25 februarie, la ora 12:00, Elisabeta Iosif îi propunea ascultătorilor cinci subiecte, de fapt tot atâtea destinații ce aveau rolul de a mobiliza, încă o dată, marea avânt muncitoresc: metroul bucureștean și patru localități de poveste (Câmpulung Muscel, Miercurea Ciuc, Poiana și Herculane). Conform tiparului bine încetățenit, emisiunea începea cu o pledoarie pentru realizările minunate ale societății românești comuniste.

„Impresionanta forță constructivă dintr-o perioadă care a marcat profund toate structurile societății românești de la Congresul al IX-lea și până azi se materializează în marile cti-

Emisiunile radioului trebuiau să prefațeze cel de-al XIV-lea Congres al PCR

FOTO: Arhiva Radiodifuziunii Române

torii ale acestor ani, ele însele repere istorice ale mesajului nostru ascendent. Ele se numesc Canalul Dunăre-Marea Neagră, Transfăgărășanul, metroul, hidrocentralele de pe Lotru, Dunăre și Argeș, marile platforme industriale sau milioanele de apartamente ale orașelor noastre reînnoite într-un limpede grai al faptelor eroismului nostru actual, capacitatea dintotdeauna a poporului român de a-și mobiliza forțele vitale ale existenței sale.” Cu siguranță, aceste rânduri v-au trezit ceva amintiri. Metroul este privit și astăzi drept unul dintre elementele de vârf ale perioadei comuniste. La 16 noiembrie 1979 erau inaugurate aproape 9 kilometri de linie, care deserveau cele șase stații de la Timpuiri Noi la Semănătoarea. Vagoanele de tren erau realizate exclusiv în România, iar stațiile puteau fi considerate drept moderne pentru acele vremuri, accentul fiind pus pe funcționalitate. Ritmul de lucru trebuie să fi fost și el remarcabil: 1981 - șase stații, 1983 - alte cinci, în

1984 - doar o stație. Au urmat doi ani - 1986 și 1987 - cu un număr-record de stații: opt, pentru că în 1989 să se dea în folosință alte șase. La sfârșitul lunii februarie 1989, muncitorii de la metrou se străduiau să depășească planuri și termene, urmând să dea în folosință, într-un timp-record, Magistrala III. Și asta, se constata în emisiunea Radioului național citată, „cu atât mai mult cu cât secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a implicat personal în împlinirea unor lucrări foarte dificile, iar în felul acesta concepția românească pusă în fața unei primiere absolute a demonstrat că poate și, prin urmare, a învins cu brio”.

Trei tineri, aleși după anumite criterii ușor de descifrat, povestesc despre ce înseamnă să fii martor al acestor prefaceri care vor schimba pentru totdeauna destinul poporului român: inginerul Ion Manea (șeful unei brigăzi de la Magistrala III), Alexandru Boscov (secretarul Organizației

de tineret de la Secția de lucrări miniere) și Mirela Ghiță (secretarul probleme organizatorice al Comitetului UTC al Metroului).

Pentru început i se da cuvântul tovarășei Mirela Ghiță, pentru a nuanța cadrul profund comunist în care se desfășoară lucrările la metroul bucureștean. „Și de această dată, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în magistrala expunere de la ședința comună a Plenarei Comitetului Central al partidului, a organizat o discuție democratică și a celor de masă și obștești a reliefat pregnant, în spirit revoluționar, un autentic program de acțiune și viață pentru popor, și, prin urmare, a învins cu brio”.

De la realitățile dezvoltării societății, de la imperatiile majore ale noii etape în care ne aflăm și minunatele și luminoase perspective și orizonturi ce se deschid viitoarei generații a României socialiste.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

Ședință secretă a CPEX pe tema „scrisorii celor șase”

Zi „fierbinte” pentru membrii CPEX - Nicolae Ceaușescu a convocat o ședință-fulger în care trebuia dezbătută inițiativa „dușmănoasă” a celor șase foști lideri ai partidului, care-l criticaseră într-o scrisoare difuzată la BBC (Londra). În acest timp, radioul public continua linia emisiunilor propagandistice, „grupul țintă” fiind în ziua respectivă tineretul, care trebuia să „răspundă prin fapte exemplare de muncă îndemnată” în vederea îndeplinirii obiectivelor. Marinarii de pe bricul Mircea au fost convocați la o șezătoare literară, cu ocazia sărbătoririi a 50 de ani de la lansarea vasului la apă.

Citirea „scrisorii celor șase” la postul britanic de radio BBC l-a iritat la culme pe Ceaușescu. După trecerea „week-end”-ului, în care s-au luat primele măsuri contra autorilor, membrii CPEX au fost convocați la sediul CC pentru a lua cazul în discuție. Au vorbit mai mult „Tovarășii”, ceilalți participanți mulțumindu-se să aprobe prin gesturi afirmațiile lor.

(Continuare în pag. a II-a)

Organul de Miliție, bătut cu pietre la Florești - Cluj

La o scurtă „ochiadă” printre sentințele păstrate în arhiva Tribunalului Județean Cluj din 1989, constatăm cu surprindere că lumea lui '89 era populată de alcoolici deveniți criminali din hazard, de ciobani cu memorie lungă la supărare și băte și mai lungi la răzbunare și nervi, de tineri care au sfârșit în școlile de muncă și reeducare din cauza aceluiași alcool sau după încăierări care au avut ca subiect dragostea pentru o fată, sau disperați care au înfundat pușcăria patriei pentru că au fost obligați de frig și foame să fure din depozite o scândură și o bărnă de lemn. Sentințele pronunțate încădrează faptele în „omor calificat”, „furt” și „tentativă de omor”.

Pe rolul instanțelor clujene ajunge la judecată spre sfârșitul lunii februarie un caz inedit. Dincolo de furturile și crimele judecate, în cazul de față, unul dintre cei atacați este tocmai organul de Miliție din comuna Florești, județul Cluj. După cum reiese din cazul instrumentat și păstrat în arhiva Tribunalului Județean Cluj, în seara de 2 mai 1988, după ora 21:00, polițistul din comuna Florești și un localnic s-au îndreptat spre restaurantul din centrul comunei pentru a servi o bere. La același local, dintr-un camion a coborât un alt localnic tot pentru a-și cumpăra o bere. După cum reiese din prezentarea cazului, până și în instanțe se spunea deja „au

dorit să cumpere ceva de băut, dar la restaurant aveau doar bere”. Și cum se apropia ora închiderii, clienții au fost rugați să nu consume băutura în local, ci s-o ia „pentru acasă”.

De aici încolo lucrurile iau o întorsătură halucinantă. Aproape de neînțeles. Un grup de tineri, „țigani”, după cum îi numește chiar sentința penală, puși pe harță, l-au lovit pe unul dintre clienții abia ieșiți din restaurant. Șoferul camionului a ripostat cu levierele „din dotare”. Iar milițianul Nicolae Manu s-a pomenit luat la țintă cu pietre de aceiași tineri în momentul în care a încercat să intervină.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Scriam și poezii pentru Ceaușescu, nu mi-e rușine să recunosc”

Carmen Focea avea 39 de ani în 1989 și, deși terminase Facultatea de Litere, era învățătoare suplinitoare la Școala nr. 125 din București. „Școala noastră se află pe Șoseaua Măgurele și, pentru că e mai mărginească, pe vremea aceea lucrau acolo numai suplinitorii, adică eram angajați pe perioadă determinată a anului școlar. Cât era rece, era un calvar să ajung la locul de muncă. Eu stau în Piața lanului și, pentru a ajunge la școală, trebuia să iau 311 până în Piața Rosetti, apoi troleibuzul 90 până la Spitalul Municipal, de unde luam alt troleu - 96, apoi mașina 303, care mă lăsa în fața școlii.

Pe vremea aceea, aveam la școală sobă cu lemne și toaletă în curte pentru toți, fie ei profesori sau elevi. Sobele scoteau un fum îngrozitor și de aceea nu știai ce să faci, să lași geamul deschis să intre aer sau să-l închizi și să stai în fum, dar să fie cald. De cele mai multe ori stăteam cu hainele și căciulile pe noi. La 1 și 8 martie copiii aduceau și aici

cadouri profesoarelor, dar erau mai mult simbolice, pentru că era un cartier de oameni săraci. Pe vremea aia nu găseai nimic. Dar și noi, profesorii, la rândul nostru, trebuia să oferim cadouri superiorilor.

Mi-aduc aminte că a venit într-o zi directoarea și ne-a anunțat că va veni o brigadă frontală, adică mai mulți inspectori care intrau la ore. Directoarea ne-a zis de la început: „Dacă vreți să ieșiți bine, trebuie să dați. Un spray, un Kent, un săpun, orice”.

Carmen Focea avea obiceiul să își noteze într-o agendă, din când în când, mici întâmplări ale zilei. În

luna martie a anului 1989 povestește o întâmplare de la vamă. „Am mers să iau un pachet pentru o bătrânică, ce nu se putea deplasa și căreia o nepoată din America îi trimitea dulciuri pentru diabetici și cafea decofeinizată. Nepoata trimitea pachetul pe numele meu. Când am ajuns la ghișeu să iau pachetul mi s-a spus să completez un formular în care să scriu ce grad de rudenie există între mine și expeditor. M-am orientat pe loc și am scris că sunt verișoară, pentru că cine stătea să verifice dacă e adevărat sau nu?”

(Continuare în pag. a II-a)

Celula de bază a societății, oficial indivizibilă

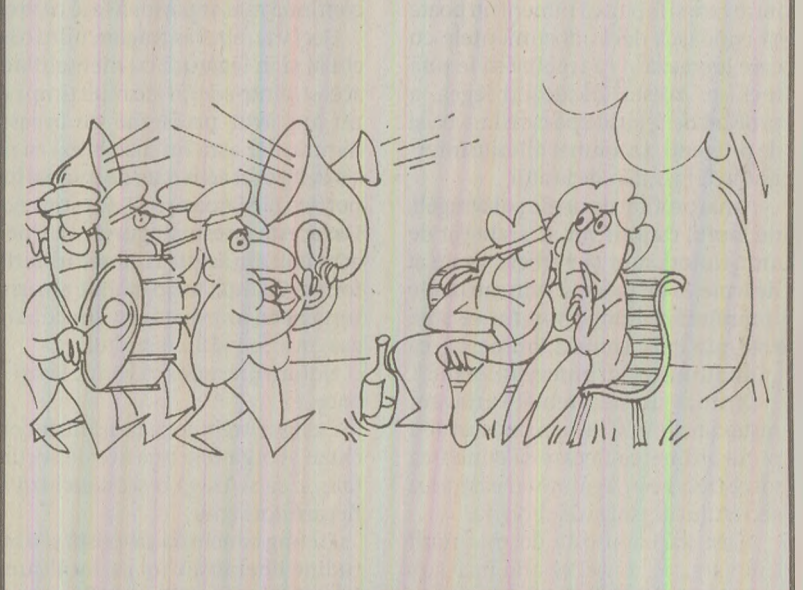
În 1989, divorțurile erau descurajate cu desăvârșire. Tinerii aveau voie să fie doar îndrăgostiți și fericiți FOTO: AGERPRES

Familia, celula de bază a societății din 1989. O celulă poate la propriu, poate la figurat! Aveai o funcție înaltă, erai membru de partid și divorțai, erai „pătat”. O pată neagră la „mapa profesională”. Despre divorțul și implicațiile sale din 1989 ne vorbește consilierul juridic Dragoș Pănescu. Rata divorțurilor nu era diferită în 1989 esențial față de anii precedenți pentru că în general, divorțurile erau mai rare în perioada regimului comunist și cu atât mai mult în 1989. „Pe vremea cealaltă, te gândeai de două ori înainte de a divorța. Puteai fi demis, sigur și pentru că nu mai prezentai garanții morale. Dacă aveai și calitatea de a fi membru de partid și cei care aveau funcție de conducere erau negreși membri de partid, categoric că nu se

putea pune problema unui divorț. Preferau să rămână căsătorii în continuare poate doar de formă ca să dea bine la cadre.” Faptul că erai obligat din anumite motive să rămâi într-o relație a dus cu sine o serie întreagă de drame: puteai să fii internat pe motive psihiatrice, la reabilitare, în centrele de reeducare, mai multe sinucideri; uneori riscai să fii internat la „Mărcuța” ca să numeri fluxurile! Acestea ar fi numai câteva exemple. „De altfel, regimul comunist a căutat să supravegheze prin măsuri colaterale Codului Familiei Instituția Căsătoriei, în special pentru membrii de partid și cu atât mai mult pentru activiștii de partid”, explică consilierul juridic Dragoș Pănescu.

(Continuare în pag. a II-a)

CARICATURA ZILEI

CALENDAR

13 martie (luni)

Soarele a răsărit la 6:32, a apus la 18:19
Luna a răsărit la 9:17, a apus la 00:51
Sărbătoare creștină
Aducerea moaștelor Sfântului Nichifor, Patriarhul Constantinopolului (Începutul Postului Mare - Zi aliturată).

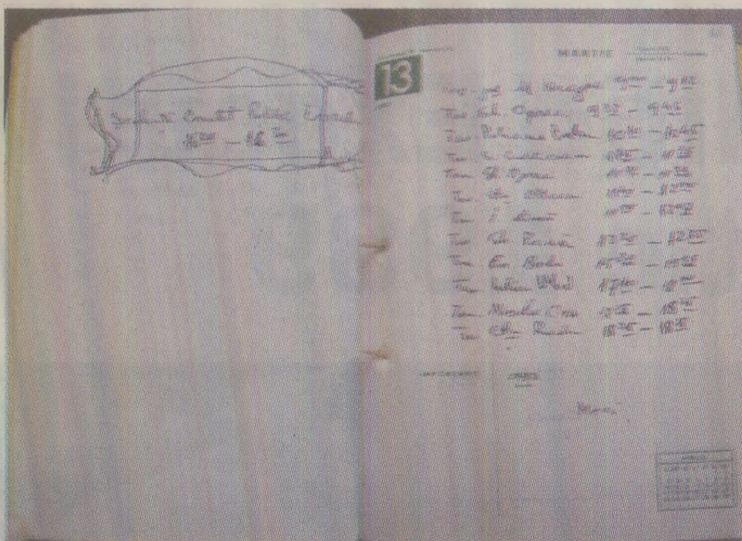
S-a întâmplat la 13 martie 1989

● La Oslo au luat sfârșit lucrările celei de-a 36-a sesiuni a Consiliului Nordic, organizație consultativă regională a țărilor din nordul Europei, la care au luat parte șefii de Guvern și parlamentari din statele membre.

O particularitate a reuniunii de la Oslo a constituit-o faptul că, deși, potrivit tradiției, la reuniunile Consiliului Nordic nu erau abordate problemele internaționale, o serie de state s-au pronunțat pentru activizarea eforturilor în direcția destinderii și dezarmării, în scopul îmbunătățirii climatului internațional și întăririi păcii.

Ramona VINTILĂ

Agenda Elenei Ceaușescu

Zi de luni la Cabinetul 2!
La 9:00 fix, Elena Ceaușescu l-a primit pe șeful Direcției a V-a, generalul Marin Neagoe (9:00 - 9:12). După ce s-a întreținut alte zece minute cu Gheorghe Oprea - prim-viceprim-ministru al Guvernului și membru al CPEX (9:35-9:46) -, a intrat într-o „pauză” de jumătate de ceas cu Poliana Cristescu.

Până la amiază, la Cabinetul 2 au mai fost chemați Silviu Curticeanu - și simultan, din nou Oprea -, Constantin Olteanu împreună cu Ion Dincă, apoi Gheorghe Pană. O lungă întrevedere a avut loc după prânz cu Emil Bobu (15:20 - 15:55), cel care părea analiștilor și jurnaliștilor de la Radio Europa Liberă, succesul cuplului Ceaușescu la putere.

Urmează ședința CPEX, mai scurtă decât întrevederele Elenei Ceaușescu cu Bobu (16:00 - 16:30). Instituția care prin Statutul PCR conducea partidul (și implicit țara) între plenary-urile Comitetului său Central, era în acel moment alcătuită din 48 de componenți (23 de membri „plini” și 26 de supleanți). De la Gheorghiu-Dej, Ceaușescu moștenise organismul similar al Biroului Politic comunist din 13 demnitari. „Expresie” a „conducerii colective” și „democratizării vieții de partid”, Ceaușescu îl „lărgise” la 25 de membri (în 1965), schimbându-i și denu-

mirea în Comitet Executiv. Pe măsură ce îl acapara mai multă putere, înmulțea și „forum conducător” de la 32 de membri (1969), la 36 (în 1974) când l-a schimbat iarăși denumirea în Comitet Politic Executiv (CPEX). Atunci a renunțat și la Preziidiul Permanent. Începând din 1974 (fără a fi devenit vizibil și pentru țară), între Ceaușescu și toate celelalte mecanisme și instituții politice, s-a interpus Elena Ceaușescu. În 1979 deja, CPEX-ul are 45 de membri și rol de decor al „democrației socialiste”. Într-o jumătate de ceas - cât a durat și ședința CPEX de la 13 martie 1989 - ce dezbateri și discuții se mai puteau infirpa?

După ședință, până la 18:35, la Cabinetul 2 au mai intrat Iulian Vlad, Nicolae Constantin și Constantin Radu. Șeful Securității, generalul Vlad a fost reținut aproape un ceas (17:10-18:00). Nu se poate să fi lipsit din discuție și planul elaborat pentru anihilarea efectelor „Scrisorii celor șase”. Conform mărturiei lui Alexandru Bărlădeanu, agentul plantat de Securitate în incinta Ambasadei SUA la București, informase asupăra demersurilor lui Silviu Brucan din 13 demnitari. „Expresie” a „conducerii colective” și „democratizării vieții de partid”, Ceaușescu îl „lărgise” la 25 de membri (în 1965), schimbându-i și denu-

Lavinia BETA

DIN ARHIVA CC AL PCR

Stenograma ședinței Comitetului Politic Executiv al CC al PCR din ziua de 13 martie 1989

Ședința a fost prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

La ședință au participat tovarășii Bobu Emil, Ceaușescu Elena, Ciobanu Lina, Coman Ion, Constantin Nicolae, Dăscălescu Constantin, Dincă Ion, Dobrescu Miu, Fazekas Ludovic, Niculescu Paul, Olteanu Constantin, Oprea Gheorghe, Pană Gheorghe, Popescu Dumitru, Rădulescu Gheorghe, Andrei Ștefan, Bălan Radu, David Gheroghe, Giosan Nicolae, Gădea Suzana, Ibanescu Neculai, Milea Vasile, Mureșan Ana, Pacoste Cornel,

Postelnicu Tudor, Radu Constantin, Radu Ion, Stoian Ion, Toma Ioan, Totu Ioan, Ursu Ion. Au fost invitați tovarășii Petrescu Barbu, Bărbulescu Vasile, Curticeanu Silviu, Sirbu Ion și Florescu Eugen.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Tovarăși,

Este vorba de două probleme pe care o să vi le prezint foarte pe scurt, pentru că vreau să fie cunoscute și de membrii Comitetului Politic Executiv.

De altfel, despre prima problemă, vreau ca mâine să dăm și un comunicat în presă.

JURNALE PERSONALE

13 MARTIE

Și totuși, am dormit mai bine. Ecceva: hidroterapie (comprese reci la gambe), presopuntaj. Așa trebuie să acționeze un sportiv de frunte! Cinci ore și de serviciu pe școală. Acum constat, întâmplător, ce face elevii și elevele la WC. Fumatul înainte de toate. Băieții au și talente scriitoricești pe pereți. Acasă, masa, baie cu apă caldă, scriu în jurnal ce-mai fost la radio aseară, astăzi noapte. Iată ce spun cei șase peteții în scrisoarea ajunsă la BBC și răspândită, de aici, în lumea largă. Economia plajificată nu mai dă nici un rezultat pozitiv. Fabricile duc lipsă de energie, de piese de schimb, muncitorii sunt puși să recupereze și duminicile, și de luna trecută, și de anul trecut... Politica agrară e în plin faliment. Sistemizarea contravine Constituției țării. Sunt, în această privință, obiectivi nenumărați. De ce să urbanizeze satele, dacă nici la oraș nu sunt condiții umane, lipsesc cronici apa, căldura, alimentele, mijloacele de transport sunt total deficitare. Regimul s-a arătat incompetent și în problema națională. Emigrarea în masă e o dovadă. Să se renunțe la politica de asimilare forțată (!), SUA la București, s-a deteriorat. Așa spun „dușmanii socialismului”, dar și unele țări frățești. Inseamnă că e ceva, mai ales că se observă de la fața locului, cine are ochi de văzut. Simt enorm, paradisic, și activiști, și liota de scribălași de curte sau ținută la distanță mare și făcând eforturi ridicole de a

pupa pulpana Gigantilor. De altă parte, frica a paralizat ființe slabe, unele aduse în stare legumicolă... Văd că m-a cuprins mânia, ca pe Achile, dar nu pe câmpul de luptă, ci aici în acest jurnal și în sânul familiei. Pe teren, guralvi și de nimic... Țările occidentale declară că-și retrag ambasadadele, iar Danemarca și Portugalia chiar și le-au retras. Toate căpeteniile țărilor necomuniste refuză să se mai întâlnească, la nivelul cel mai înalt, cu Eroi. Ne-am izolat îngrijorător, continuă Scrisoarea celor 6 bătrâni maghișci, de lumea civilizată, europeană, deși noi aparținem acestei lumi. „România din Africa!” Așa se face că am pierdut și clauza națiunii celei mai favorizate, încât, de exemplu, multe fabrici textile nu mai au comenzi. Și, imperative: 1) Să se declare categoric renunțarea la sistemizarea... 2) Să fie respectate drepturile omului în țara noastră și să se respecte prevederile Constituției pe care a depus jurământul; 3) Să se pună capăt imediat exportului de alimente, care a dus la înfometarea țării cu efecte catastrofale în ceea ce privește însăși ființa noastră națională... știm de consecințele care ne așteaptă ca urmare a acestor scrisori, dar ne asumăm riscul”. Cine sunt semnatarii?

C. Trandafir, Jurnal în curs de publicare la Editura Libra

(Continuare în pag. a II-a)

Cenzură nevinovată în Vacanța cea mare

A fost odată ca niciodată, „Vacanța cea mare”. În regia lui Andrei Blaier. Atenție, a nu se confunda cu grupul umoristic Vacanța Mare, care nu face obiectul prezentei. Filmul a avut premiera în anul de grație 1989, la 13 martie. Suficient de potolit și chiar de conformist încât să nu atragă asupra-i sabia cenzurii comuniste.

În consecință, Andrei Blaier se vede obligat să nu arunce prea multe săgeți în direcția puținelor obstacole pe care pelicula le-a avut de-nfruntat în drumul spre ecran. Pe scurt, regizorul conchide: „Se poate spune că a fost vorba despre o cenzură nevinovată”. Spre deosebire, de exemplu, de opreliști ca în cazul filmului „Lumini și umbre”, unde cenzura a data iama-n scenariu pe motiv că Ceaușeștii li s-ar fi părut că familia lor face subiectul filmului.

„E drept”, continuă regizorul, „la Vacanța cea mare, cineva care azi se prezintă drept mare disident” și scrie la ziare cu pana deontologului „a venit atunci cu patru pagini de obiectiv”. Din fericire, superiorul a decis că numai două rânduri ar putea aduce prejudecii de imagine sistemului și deci numai acelea au fost „corectate”.

De altfel, subiectul filmului care îl are ca protagonist pe Marcel Lureș este unul cât se poate de infonșiv: un fiu pornește în căutarea tatălui uitat, „Neagu Neagu”, din Balta Albă. În drumul său regăsește căsuța albă rămasă miraculos în picioare, printre blocuri. Din păcate, printre ruine, personajul nu-și întâlnește tatăl dispărut fără urmă. În schimb, ajunge față în față cu propriile amintiri, cu propria copilărie.

Azi, filmul face parte din categoria celor pușe bine, la raft, astfel că nu poate fi vizionat decât la Arhiva Națională a Cinematografiei. Printre puținele însemnări disponibile sunt cele ale criticului de film Tudor Caranfil, adunate în „Dicționar de filme”, de la Editura Litera Inter-

Marcel Lureș, într-o scenă din filmul „Vacanța cea mare”, lansat în martie 1989

FOTOGRAFII: Victor Stroe

național. Criticul notează, „Vacanța cea mare” cu două stele din cinci, în condițiile în care autorul evaluează la cinci stele un singur titlu, anume „Pădurea spânzuraților”. Tot aici se apreciază că „partea cea mai convențională a filmului o furnizează, ca mai totdeauna la Blaier, dialogurile, fade și de un lirism declarativ”.

Din distribuție au mai făcut parte, alături de Marcel Lureș, actorii Răzvan Vasilescu, Virgil Andriescu, Tamara Crețulescu, Valentin Mihali, Dorina Lazăr, Victor Odilo Cimbru, Cristian Vasilescu, Alexandru Hasnaș, Maia Indrieș, Vasile Grădinar, Vasile Menzel, Nicolae Secăreanu.

În 1989 Blaier a regizat și filmul „Dreptatea”. Din cauza trimerilor la nenorocirile provocate de sistem, filmul nu rulează decât o săptămână,

după care e interzis. A fost relansat în vara lui 1990, la Costinești, sub imperiul vremurilor încă tulburi care au urmat Revoluției, așa încât „filmul a căzut în gol, pentru că lumea avea alte preocupări” (Dorina Lazăr, despre filmul „Dreptatea”, din distribuția căruia a făcut parte).

Desigur, controlul rigid, de multe ori frizând absurdul, îi era bine cunoscut la acea vreme regizorului. De altfel, „Ora H”, cu care Blaier debutează, e profund marcat de arma cenzurii. Filmul era programat să aibă premiera la Cinema Scala. Impreună cu familia și tot cartierul, Andrei Blaier se îndreaptă mândru către cinema, pentru a asista la premieră. Surpriza însă vine atunci când toată lumea găsește porțile cinematografului închise, fără explicații. Abia după luni de rugăminți și cer-

Miruna MIHALCEA

cetări. Blaier află că filmul fusese interzis pentru că niște copii din mahală, care apar în film hărjvinduse pe maidan, erau desculți și mai ales nu purtau cravată de pionier. Acela a fost primul rendez-vous al regizorului cu cenzura.

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Numeroase comentarii în presa occidentală pe marginea „scrisorii deschise”. Demascarea care e foarte gravă, cred că a fost redactată de Silviu Brucan, un politolog marcant, bun cunosător dinlantru al realităților noastre.

În orice caz, scrisoarea reprezintă o primă lovitură de „berbec” în porțile bine zăvorâte ale „citatei” ceaștice, ceea ce nu înseamnă însă că ele au fost deja deschise.

Victor Felea. Jurnalul unui poet lenes. Ianuarie 1955-martie 1993, București, Editura Albatros, 2000, p. 21

Primit de la Cernă noua sa carte, „Cartierul sonor” care inițial trebuia – dar n-a fost voie – să se intituleze „Cartierul neolatin”. Schițe agreabile și spirituale. Surpriza unei poezii encomiastice semnată de Petre Bușca.

Cronică de familie, Mirela era un al doilea băiat, Andrei. Ne-a anunțat cu o întârziere inexplicabilă, la aproape trei săptămâni de la eveniment, omițând să ne precizeze data nașterii.

Starea mea fizică: fluctuantă înspre bine. Cea morală, bună, grație lucrului la carte.

Radu Ciobanu. Tărnuț târziu. Jurnal 1985-1990, Deva, Emia, 2004, p. 173

Köln prin '69-'70?? Atunci n-am avut chef să văd așa ceva; acum mă cucerește, nu doar pitorescul, calitatea imaginii, excepțională, dar și figurile extrem de bine portretizate. – Lumea comentează intens scrisoarea celor șase. Se pare că Silviu Brucan, care e, fără discuție, principalul autor, ar fi fost arestat. Nimic sigur însă. Ce reacții oficiale vor fi, nu se poate prevedea. Știrile de azi-dimineață nu aduc nimic nou. – Seara: Silviu Brucan arestat, interog, eliberat ieri, duminică. – Făcut un plan de perspectivă pentru următoarele patru luni. Text de solidarizare cu ziaristi de la România liberă. Știrea parvine via Budapesta și e difuzată de Radio Paris. Nu se spune cine semnează.

Mircea Zăciu Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 425-426

DIN ARHIVA CC AL PCR

Stenograma ședinței Comitetului Politic Executiv al CC al PCR din ziua de 13 martie 1989

(Urmare din pag. 1)

El a fost prins în flagrant delict și pe urmă a recunoscut. A fost prins cu documente asupra lui, în momentul când voia să le predea. El a recunoscut că lucra așa din 1974.

Tov. Elena Ceaușescu: Din 1972.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Nu. A devenit agent al acestui serviciu din 1974. Este vorba de Statele Unite ale Americii. A recunoscut că a folosit toate relațiile lui și influențele pe care le avea și că strângea tot felul de informații și documente din toate domeniile, dar îndeosebi din domeniul activității Ministerului Afacerilor Externe.

Noi avem Legea privind păstrarea secretului de partid și de stat dar s-a cam renunțat la respectarea și la controlul respectării ei. Situația aceasta nu este numai la Ministerul de Externe. În lege se prevăd lucruri clare, între care și faptul că nimeni nu poate să cunoască decât documentele cu care lucrează și că trebuie să le țină închise. Acesta, încălcând legea, a profitat de relațiile pe care le avea și de prietenii și a adunat diferite informații de la unii și de la alții.

A mai profitat de unele pălăvrăgeli, de faptul că unii vor să arate că de atotștiutor sunt și vorbesc vrute și nevrute, la un pahar de vin sau înalte împrejurări, unde spun tot ce știu. Este, așa cum spunea Eminescu, că „unii au universul în degetul lor mic”.

Din toate acestea trebuie să tragem niște concluzii, și să luăm măsuri de a pune ordine, ca fiecare să cunoască tot ce trebuie în legătură cu păstrarea secretului de stat și de serviciu.

Acest Răceanu este de mai mult timp arestat, dar el se află încă sub anchetă. Am stabilit ca mâine, procuratura și organele noastre de securi-

tate să dea o informare în presă, ca să fie cunoscut acest lucru. Pe urmă va urma cursul normal al procesului, conform legilor noastre, conform prevederilor legii de trădare și cu hotărârile pe care le vor lua organele noastre de justiție.

Legat de aceasta aș dori să atrag atenția și cred că este bine să vedem și organele de interne, și de fapt toate organele și toți oamenii care se ocupă cu controlul acestei legi, ca ei trebuie să fie strâns legați de securitate și aprobați de securitate. Așa prevede legea și așa este, de altfel, în toată lumea. Ați văzut cum s-a întâmplat în Statele Unite ale Americii. Ministrul Aparării a fost verificat de CIA și de FBI și până la urmă Congresul nu l-a acceptat pentru că este bețiv, afemeiat și are legături cu marile concerne militare. Așa că, în problema cinstei, noi am cam devenit „gură cască” și am spus „lasă-l, săracul”. Ne mulțumim că unuia îi atragem doar atenția, iar el continuă mai departe să facă ce vrea.

Deci va trebui să tragem niște concluzii și în legătură cu mentalitatea aceasta, într-adevăr, de mult timp noi nu am avut probleme de această natură, dar asta nu înseamnă că nu s-a defășurat activitate de spionaj împotriva țării noastre. N-am știut noi. Dar acesta nu este singurul caz. Unele activități din acestea imbracă diferite forme. Cu mult timp înainte am avut un general în armată care se ocupa de așa ceva. În 1968 a fost aluat.

Noi am presupus că vom fi lăsați în pace.

Desigur, trebuie să tragă niște concluzii și organele noastre de securitate, și să se tragă niște concluzii în fiecare domeniu.

Eu trag concluzia că există și o atitudine liberalistă, tot de încălcarea legii, în ce privește legăturile cu străinii, legături cu ambasadele.

Noi avem niște prevederi foarte clare. Nimeni nu poate sta singur de vorbă cu un străin, adică trebuie să fie două persoane. Pe urmă, nimeni nu poate primi persoane străine fără aprobare. Luați reglementările și citiți-le! Trebuie să vedem și cadrele și trebuie să introducem ferm toate măsurile care se impun, în toate domeniile. Așa se întâmplă în toată lumea și nici noi nu putem să facem altfel.

Aceasta a fost prima problemă despre care am vrut să vorbesc.

A doua problemă se referă la câțiva vecii clienți, ca să zic așa, derbedei politici, declasați și moral și politic, față de care partidul a luat o serie de măsuri.

În primul rând este vorba de Brucan, este exclus mai de mult din partid și este agent al serviciilor străine.

Tov. Elena Ceaușescu: Este recrutat de mult de americani.

Tov. Nicolae Ceaușescu: S-a înhâțat cu Apostol, față de care am manifestat pră multă înțelegere.

Aici vinovatul principal sunt eu care am crezut că, poate nu că o să se îndrepte, dar că o să-și vadă de treabă. Până la urmă se vede că nu merită nici un fel de încredere și îngăduință.

Un altul este Bărlădeanu, care în ultimii ani se transformase în vânzător a tot felul de lucruri. Lucra cu un grup de borfași, și de mai mult timp se află în anchetă pe problema aceasta.

A apărut și Corneliu Mănescu pe care, de asemenea, îl cunoașteți.

Tov. Elena Ceaușescu: Este vulnerabil la orice.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Și au mers și la Părvulescu.

Aceștia au convenit ca împreună să se adreseze cu o scrisoare Președintelui României, dar trimesă Statelor Unite ale Americii, Angliei și Franței – sigur, folosind legăturile lui Brucan cu serviciile respective.

Cu unii dintre ei s-a stat de vorbă la partid, cu alții la Ministerul de Interne, și, până la urmă, au recunoscut. Sigur că acțiunea ca atare...

Tov. Elena Ceaușescu: Este trădare.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Nici nu merită să se mai stea de vorbă pentru că, acțiunea ca atare este identică cu o acțiune de trădare.

Dar va trebui să clarificăm mai bine pe linie de partid. Sigur, că cei care sunt membri de partid, nu vor mai putea rămâne în partid. Dar vom vedea și în raport de poziția lor, va trebui să vedem ce prevede Constituția, ce prevede Legea, pentru că trădarea este trădare.

Tov. Elena Ceaușescu: Indiferent cine trădează, trădarea este trădare.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Aceștia s-au legat de tot ceea ce doresc agențiile străine, începând cu faptul că se cheltuiește mult pentru investiții și că nu ar trebui să se mai investească. Practic, toți aceștia sunt o adunătură de declasați și politic și social și moral și te întrebi cum au putut aceștia ca, la un moment dat, să ocupe niște funcții.

Tov. Elena Ceaușescu: Și au putut să ajungă la așa decădere!

Tov. Nicolae Ceaușescu: Vom vedea după aceea la ce concluzii ajungem.

Ei au mai căutat să mai stea de vorbă ba cu unul, ba cu altul, este adevarat, tot în asemenea cercuri, adică tot cu unii de teapă lor.

Vor să aibă dreptul să aibă legături cu ambasadele străine.

Tov. Constantin Dăscălescu: Cu care?

Tov. Nicolae Ceaușescu: Își aleg stăpâni pe cei care îi plătesc mai mult! Nu se duc la bulgari, ci la cei

ARTICOLUL ZILEI

FILMELE ÎȘI „CHEAMĂ” SPECTATORII ȘI CINEFILIA ÎȘI MERITĂ APLAUZELE

În „sala de proiectie” suntem, cu totul, patru persoane! Dar urmărim, fascinați, o dimensiune a naturii pe care doar fotografia și cinematograful ne-au făcut-o accesibilă, cea a lumii adâncurilor. Imaginiferice ne redau universul misterios. Marea Neagră așa cum n-o știu decât cei care îndrăznesc să-i exploreze străfundurile. Cele accesibile, bineînțeles! Pentru că nu primim un film realizat de celebrul oceanograf și vânzător de imagini subacvatice Jacques Cousteau, obținute cu ajutorul ultramodernului său batiscaf, ci o producție de cineamator, realizată pe „super-opt” (!), cu o instalație rudimentară de filmat careia i s-au adaptat un obiectiv superangular și o carcasă din plastic, care s-o făcă rezistentă presiunii apei.

Realizatorul filmului „Tainele adâncurilor”, pictorul decorator Veniamin Chițu, a fost disputat încă din adolescență de două pasiuni: scufundarea subacvatică și aventura aparatului de filmat. Probabil că tocmai celebrul film al lui Cousteau „Lumea tăcerii” l-a făcut să înțeleagă că cele două pasiuni ale sale pot fi armonizate într-un întreg: filmarea subacvatică. Dar, pentru a reuși să-i

calce pe urme, omul nostru a fost nevoit să „bricoleze”, mai bine de un deceniu, la o instalație originală de alimentare respiratorie care să-i dea posibilitatea unei mai mari autonomii submerine. Instalație atât de originală încât i-a adus, în 1986, Marele Premiu al „Salonului inginerizării” organizat la București de revista Tehnium, ca și propunerea pentru brevetare.

Și, iată, cineamatorii români au dobândit un „Cousteau” al lor sau – dacă vreți! – un Nicolaescu al lor, pentru că interpretul celebrului comisar Moldovan, înainte de a vâna răufăcători, a început și el cu vânătoarea de imagini subacvatice. Din păcate, eroul articolului nostru nu lucrează pe 35 mm, ci pe „super-opt”. În „Tainele adâncurilor”, imaginea ne-a încântat și cucerit prin strălucire cromatică și inedit.

Veniamin Chițu nu e numai scufundător, ci și un pasionat al efectelor speciale. Cineclubul în care activează se numește „Edison” și un asemenea „patron” pretinde, în primul rând, inventivitate. Cel de-al doilea film pe care ni l-a arătat, intitulat, „S-a întâmplat mâine”, ne constrânge la o altă referire ilustră,

fiindcă ne-a amintit de „Întâlniri de gradul II”. Filmul – științifico-fantastic – are un rudiment de subiect despre un cosmonaut surprins în anul 2084 de un roi de meteoriți și silit să-și caute adăpost pe o planetă părăsită, fiindcă vechea lui civilizație a fost pustiită de un război nimicitor. Vă mărturisesc că nu subiectul l-am urmărit – cam stufoș, deși nu mai confuz decât al altor pretexte profesionale în același gen – ci cheia iluziilor optice.

Lumea mai mult fantastică decât științifică era construită cu o convingătoare pregnanță, prin intermediul unor improvizatii care stârneau când zâmbet, când uimire. Niște șanțuri de canalizare erau completate cu un panou pictat și prin utilizarea unei ingenioase linii de fugă în perspectivă, ecranul sugera o lume cosmică după un cataclism. De fapt, aproape fiecare secvență a filmului imboldea la întrebarea: „Cum ai realizat-o?” pentru că, de fiecare dată, răspunsul să surprindă printr-o simplitate a rezolvării care ascunde, totdeauna, febra căutărilor pasionate.

Tudor CARANFIL Cinema, nr. 3/1989

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Scriam și poezii pentru Ceașescu, nu mi-e rușine să recunosc”

(Urmare din pag. 1)

În spatele meu, era o doamnă disperată care tot spunea: «Nu știu ce să fac, pentru că mi-au trimis colele niște prieteni de familie». I-am spus să scrie că sunt rude, iarea, speriată, mi-a replicat: «Nu, cum să mint, mai bine renunț la pachet!» M-a deranjat corectitudinea asta exagerată. Acea doamnă bătrână căreia îi luam pachetele era de etnie evreiască și comunitatea o mai ajuta. Ea primea mângâiere contra cost, bineînțeles. În fiecare zi venea o mașină și îi aducea un sufertaş. La un moment dat, ea a plecat câteva zile și a rugat o vecină să-i ia cota de ulei și de zahăr. Când a ajuns la ali-

mentară, vecina a constatat că numele bătrânei nu apărea pe liste. A vorbit cu responsabilul magazinului, care i-a spus că au venit vecinii și au reclamat că bătrâna primește de la comunitate mâncare cât pentru patru persoane și, prin urmare, au cerut să o taie de pe liste. Vecina a insistat și a reușit să o treacă înapoi pe bătrână pe liste. Nu am înțeles de ce au făcut asta oamenii ăia, pentru că ei oricum nu aveau nimic de câștigat.”

În agendă, profesoara nota și evenimentele culturale la care participa, cum ar fi vizionarea filmului polonez „Sentiță suspendată”, a piesei de teatru „Între patru ochi”, la Teatrul Național. Carmen Foșca este

și autoarea a patru cărți: „Infernul se numea Doina sau radiografia unei sinucideri” (2004), „Părul tău alb – păgânească tămăie” (2005), „Confortabila singurătate” (2006), „Strigăți și semne” (2008). Ea scria poezii și în 1989, iar unele dintre ele îi erau dedicate lui Ceaușescu. „Am publicat poezii în Luceafărul și în Scintila Tineretului.”

Dacă redactorii îmi cereau poezii pentru un număr dedicat tovarășului, le dădeam. Consideram că e un ajutor colegial și că sunt datoare, dacă ei mă publică și cu poezii serioase, să îi servesc și eu pe ei, cu câte o odă către Ceaușescu. Nu-mi e rușine să recunosc.”

(a consemnat Irina MUNTEANU)

Organul de Miliție, bătut cu pietre

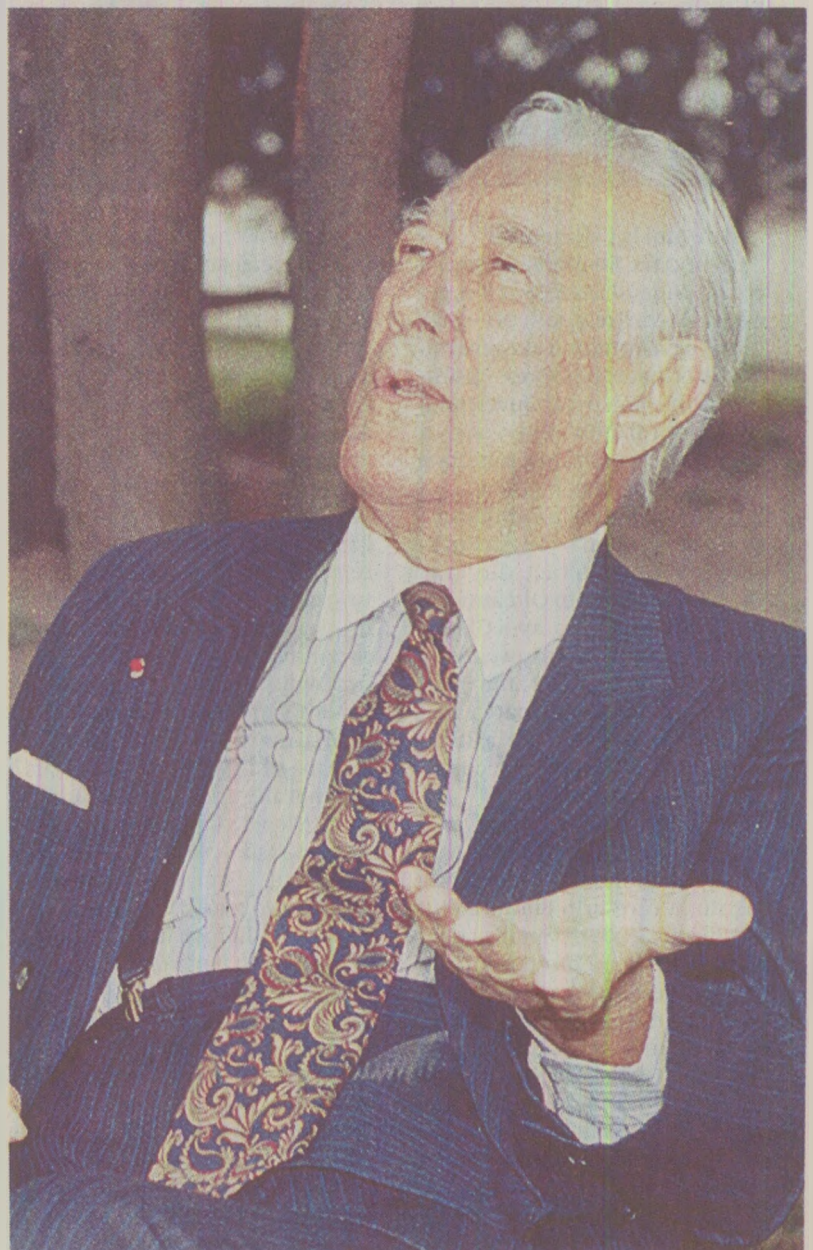
(Urmare din pag. 1)

Clienții restaurantului s-au refugiat din nou în holul acestuia. Rândurile atacatorilor s-au înmulțit cu rudele venite în sprijinul lor, alertate de veste că odraslele le-ar fi atacate. Cu levierul șoferului de camion, Crișan Francisc, unul dintre atacatori,

se repede asupra consumatorului Viorel Iancu, prins mai la îndemână. Loviturile aplicate îl lasă pe acesta cu o fractură de antebră și rani în zona toracelui. Atacatorul este acuzat de tentativă de omor și este reprezentat în instanțele de judecată de atunci de avocatul Otto Eckstein Kovacs (senator, Crișan Francisc, unul dintre atacatori,

pentru mulți ani după 1989). Din dosar nu reiese că în fața instanței ar fi fost aduși sub acuzație și ceilalți atacatori, dar deapăsă pentru Crișan Francisc s-a numărat în peste 14 ani de închisoare.

Publicitate nu le-a făcut nimeni – nici la teleanajul, nici în ziare... Lacrima ANDREICA

Corneliu Mănescu a fost pus la zid de membrii CPEX, deoarece semnase „scrisoarea celor șase”. N-a contat că fusese cel mai eficient ministru de Externe în ani regimului comunist

Celula de bază a societății, oficial indivizibilă

(Urmare din pag. 1)

Cu toate riscurile, un cuplu nu era prins o viață întreagă în „mrejele” căsniciei. Asta nu însemna că în perioada comunistă oamenii nu se mai iubeau sau nu se căsătoreau decât din obligație. Oamenii au trăit, au supraviețuit și s-au iubit și în 1989, dar dacă nu se putea și nu se putea, divorțai. Însă îți asumai și consecințele: sotul putea pierde slujba, soția la fel, copiii nu mai erau promovați. Din punctul de vedere al regimului era foarte simplu. Regimul, ca de altfel orice regim politic, își stăpânește supușii prin anumite reguli. „Codul Familiei nu era decât expresia a ceea ce însemna pentru partid, pentru unicul conducător, dreptul de a controla cu mânuși absolut totul. Serviciile Securității (o parte) erau subordonate obligatoriu Comitetului Central sau direcției de cadre a Comitetului Central care ținea sub supraveghere cazurile «importante de divorțuri»: ale membrilor de partid, ale celor care aveau funcții înalte. În ceea ce privește partea de activiști de partid, de nomenclatură, erau primii supravegheați. Nu aveau nici un interes să-l supravegheze pe unul care lucra

cine știe unde ori avea o funcție amărâtă. Ce interes prezenta un strungar, să spunem, pentru Organul de Partid și de Stat? Primele lucruri care se luau în dezbatere când se făceau rapoartele la Cabinetul 1 (Nicolae Ceaușescu) și Cabinetul 2 (Elena Ceaușescu) li se înmănușau astfel de rapoarte și membrii de partid puteau fi controlați. Dacă deveneau «interesante» din anumite puncte de vedere li se spunea: «Hai să-i permuțăm puțin și îi trimitem într-o altă funcție! Pe soția de activist o trimitea într-o localitate, pe sot în altă parte... după principiul «divide et impera», un principiu care a funcționat de pe vremea romanilor, iar comunistii l-au perfecționat», povestește Dragoș Pănescu.

În general, divorțurile erau mult mai multe în mediul urban decât în cel rural dintr-un simplu motiv: indiferent de regimul politic, orașul este cel mai adesea un loc al tentațiilor. La țară oamenii nu aveau timp de așa ceva, nici de aventuri, nici de divorțuri. „Poate că e mai bine că se întâmplă așa, poate în acest mediu familia era un nucleu de bază. Adevărata viață este la țară... cel puțin pentru români”, este de părere Dragoș Pănescu. „Aici, la oraș, erau intelectu-

alii... erau actorii, sportivii, poeții, pictorii care mai aveau șansa să plece în străinătate, deci nu neapărat nomencluriști. E firesc ca divorțurile să fie mai dese în rândul intelectualilor. Gândiți-vă că un muncitor lucra în trei schimburi, la Vulcan, Republica, Uzina 23 August... nu mai avea timp nici să-și vadă soția darămite să mai și divorțeze de ea. Era o vorbă... fericirea omului sărac: «Un fund de miere și un kil de Basamac.» După 12 ore de muncă nu te mai gândeai la lucruri mărețe!”

Oriunde în lume, cine are cartea și mai multă inspirație. Divorțurile erau oricum mult mai puțin ca număr decât deține un regim liberal, pentru că oamenii erau obișnuiți să trăiască mai stabil. Dar dacă e să vorbim de diferențele dintre bărbați și femei, aflăm de la domnul Pănescu că bărbatul intența mai repede divorțul pentru că avea mai mult curaj: „În general, divorțurile se pronunțau mai greu decât acum și nu exista divorțul prin acordul părților. Există o procedură cu asigurarea obligatorie a asistenței sociale din partea statului. Statul intervenea pentru copil, cui se dădea dreptul de a avea grijă de acesta și în general femeii i se încredința copilul.

Una dintre obsesiile lui Ceaușescu a fost aceea de a crește natalitatea, și natalitatea nu putea crește în orice situație. De aceea s-a și instituit taxa pe celibat. „Această taxă pe celibat s-a practicat din '86 până în '89, plătea o sumă nu foarte mare la salariu, în fiecare lună, pentru că nu aveau copii. Nu puteai să faci copii din flori. Erau bineînțeles și amantii și amante, se făceau și copii din flori, dar nu dădea bine. Atât bărbatul, cât și femeia, ca să fie respectați în societatea comunistă, trebuia să aibă blazon, măcar de ochii lumii. Trebuia să fii căsătorit, să ai un copil, o casă și un serviciu. Căutau într-un fel, de la Înalta Tribunală a Congresului 13 și 14 mai ales, să se spună că statul plătește și copilul trebuie să aibă numele tatălui. Statul era grijă... statul face. Era un efect ascuns. Trebuia să stai să te gândești mult de ce se făcea ceea ce se făcea. Lumea era sufocată pur și simplu”, mărturisește Dragoș Pănescu.

În 1989, oamenii, exceptând vârful puterii comuniste, trăiau, dar cel mai adesea se chinau! Familia reprezenta în mare măsură speranța pentru ziua de mâine. Nimeni nu știa ce se va întâmpla sau ce se va întâmpla ceva, dar își lungeau viața zi

București milenar, un „dibaci făurar” și-a făcut cer de cleștar!

(Urmare din pag. 1)

Aceste realități, exigențe și imperative, reliefate de secretarul general, ne cer pragmatism și nouă, tinerilor, să ne reorganizăm munca și viața după noile coordonate ale existenței, ale întăririi spiritului revoluționar, ale unei participări mai active, mai implicate în refacerea ce au loc, în special în sfera activității productive. Uteciștii din Întreprinderea Metroul București, la fel ca toți tinerii patriei, s-au angajat să-și sporească participarea, să-i confere dimensiuni edificatoare, implicare mai activă în rezolvarea problemelor producției, de atingere și depășire a vitezei medii de înaintare în subteran, rezolvând totodată complexe probleme ce apar. Aflăm astfel că tinerii nu numai că s-au implicat activ în lucrările din subteran, dar au și demonstrat capacitatea de a trece peste obstacole ce puteau fi considerate la prima vedere ca fiind insurmontabile.

Mai mult decât atât, datorită ideilor creative, au fost scurcate, evident, termenele de producție. Astfel, conform previziunilor lucrarea la Magistrala III, începută în luna aprilie a

anului 1988, urma să fie încheiată la data de 23 august 1989. Ce alt cadou mai mare putea fi oferit marelui conducător de ziua națională a RSR? Timpul-record în care urmau să fie încheiate lucrările, deosebit de dificile, a necesitat găsirea celor mai bune soluții, atât din perspectiva constructorilor, cât și a proiectanților.

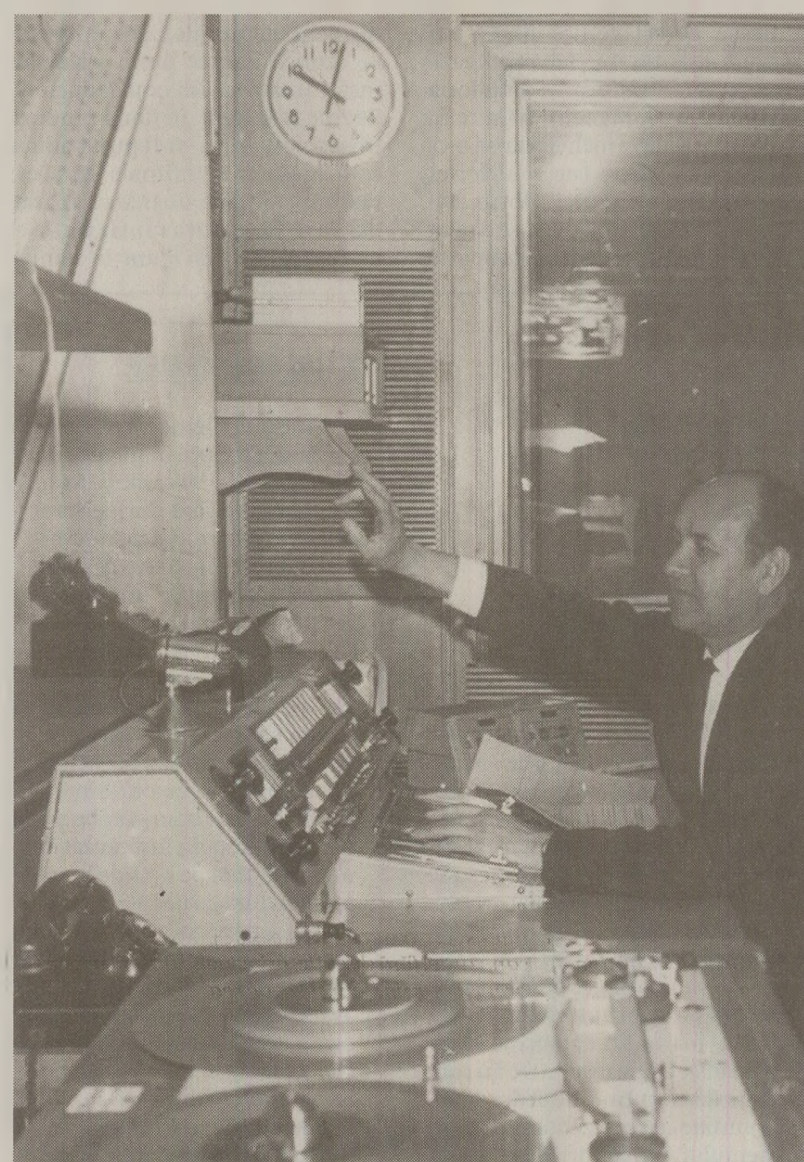
Tinerii muncitori au fost cei care au găsit rezolvarea multor probleme. După cum spunea inginerul Ion Manea (șef brigadă la Stația Obor), „s-a creat în cadrul brigăzii un spirit de emulație, mulți dintre muncitorii majoritatea tineri, venind cu propuneri care ne-au ajutat să depășim momentele grele. Spre exemplu, substațiile de tracțiune (o parte importantă a metroului) erau amplasate în parcajul rutier Moșilor. Execuția lor însemna un important volum de muncă manuală. Prin soluții originale, s-a realizat mecanizarea a 80% și scurtarea termenului de execuție cu două luni.”

Un alt exemplu de devotament și înalt spirit creativ este dezlăuit de Alexandru Boscov, secretarul Organizației de tineret comunist (UTC) de la secția de lucrări miniere. „În octombrie 1987, înaintea dărea în

folosință a Magistralei II, aveam de betonat un gol tehnologic în tronsonul dintre stațiile Unirea și Victoriei, lucrare care ar fi durat în mod normal cinci zile. Dar timpul nu ne permitea. O echipă formată din 12 tineri, lucrând în condiții deosebite, a terminat lucrarea în 22 de ore, muncind fără oprire.” Iată și angajamentul tinerilor muncitori români: „Noi, toți constructorii, ne-am angajat în fața secretarului general Nicolae Ceaușescu să terminăm cu un devans important cei 9,4 km și cele 6 stații aferente ale acestei magistrale până la 23 august. Făurind această importantă ctitorie a epocii în care trăim, împlinim unul dintre cuceririle noastre de program ale Partidului Comunist Român, împlinind în soluția patriei o importantă construcție pentru trecut și viitor.”

Un moment muzical, încheie sugestiv emisiunea. „Anul 2000 nu e departe/ E de ajuns ca mâna să o-nținzi/ Și din zborul care ne desparte/ Măreția-n palmă s-o cuprinzi./ București 2000, cel mai mândru tu vei fi/ Vârsta ta e oricând tinerețe./ București milenar, un dibaci făurar/ Și-a făcut cer de cleștar.”

Simona CHIRIAC

Regia de emisie, camera din Radiodifuziune unde se asigură acuratețea emisiunilor ce pleacă pe calea undelor în casele românilor FOTO: Arhiva Radiodifuziunii Române

GASTRO-POLITICHI

Aromat, condimentat

Sunt binecunoscute bunele relații de prietenie dintre poporul român și cel irakian sau iranian în perioada anilor 1980. Dovadă stau numeroasele vizite de stat ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, în urma cărora românii aflau că la mii de kilometri depărtare se aflau prietenii gata să le sară în ajutor la nevoie. Pentru că mulți dintre cetățenii Orientului aveau și în România, mai ales atunci când venea vorba de vizite de afaceri, bucătarii români se străduiau din răsputeri să le satisfacă toate dorințele culinare.

„Ghidul orientativ – Preferințe și obiceiuri culinare pentru grupuri de turiști”, editat de Ministerul Turismului, prezintă pentru început câteva caracteristici ale acestei bucătării. „Clima meridională-temperată, cât și caldă din aceste teritorii a facilitat producerea unor mirodenii, legume și sosuri, fiind folosite cu deosebire ceapa, usturoiul, prazul, fasolea, linte (foarte apreciată în Orient)”. Cea mai importantă regulă ce nu trebuie încălcată se referă la carnea ce va fi folosită la prepararea mâncărilor. Poate fi de pasăre, vită, berbec sau oaie, dar niciodată carne de porc. Peștele nu se numără printre alimentele preferate, dar nu reprezintă o noutate pentru turiștii orientali. Pentru românii care nu puteau să plece în străinătate, carnea, de orice fel ar fi fost, reprezenta totuși de multe ori o noutate. A existat într-adevăr o perioadă în care peștele a intrat în forță în bucătăria românească, sub sloganul „Nici o zi fără pește congelat!”. Dar de ce nu și proaspăt? Și tot la capitolul „de găsit mai rar în bucătării” se află și câteva dintre fructele și mirodeniile nelipsite din preparatele orientale: curmalele, arahidele, fructele uscate, mandarinale, portocalele, dar chiar și lămâie.

Așadar, bucătarii îi vor îmbia pe turiști cu preparate al căror gust trebuie să fie dulce-acrișor, grație oțetului sau sucului lămâie ce se adăuga din abundență. Musaca, pilaf, „kebab”, prăjituri însiroplate, cu nuci, șerburi, halva, iată câteva dintre deliciașii orientale.

Micul dejun nu va include niciodată lapte, acesta fiind înlocuit cu ceai sau cafea, întotdeauna calde. Autorii ghidului respectă cu sfințenie această indicație, astfel încât în nici unul dintre cele 12 meniuri oferite spre prezentare nu se poate gusta nici măcar o picătură de lapte. În schimb, doar ceai cu lămâie indulcit. În fiecare zi, același ceai de lămâie. Oare de ce? Pană de inspirație sau un surplus inexplicabil de lămâie în bucătăria din România? Ca să meargă bine cu ceaiul, se servesc brânzeturi nesărate (cascaval, caș dulce sau urdă), dar și câteva preparate mai spe-

cială, mai rar de întâlnite la un mic dejun obișnuit: ouă cu creier și sos picant sau salam de Sibiu.

Dejunul „începe cu diferite gustări reci din pește sau legume cu ouă. Se oferă preparate lichide – creme din legume. Preparatele de bază sunt din carne și legume. Carnea fiind fiartă sau friptă din batat, miel, vită, pasăre sau sosuri tomate din roșii concentrate, după specificul sortimentului, însoțite de garniturii din legume și în special orez (pilaf oriental). Un preparat deosebit de apreciat este batat întreg, umplut cu pilaf oriental fript la cuptor”. Câteva dintre preparatele servite la dejun sunt cel puțin interesante: pește cu nuci, salată de andive cu sos de muștar, limbă breze cu orez, supă de berbec, pilaf oriental cu carne și carne de berbec, bușeuți cu file de pește afumat, bame cu carne de vacă. La desert se servesc de regulă înghețate, budinci și blavane, masa încheindu-se, invariabil, cu o cafea turcească și un pahar de apă minerală sau apă cu gheață.

La cină se servesc din abundență pește, turiștii orientali fiind poate cel mai bine familiarizați cu indemnul comunism, conform căruia peștele trebuie să fie de nepălipit. Crap cu roșii, pește oceanic cu spanac, crap umplut cu nuci și stafide, crap în saramură și cartofi cu unt, marinată de crap, crap pane cu lămâie și pilaf cu unt, crap cu măsline. Numai și numai crap. Urmă la rând cele pe bază de carne de oaie sau berbec: tocană de carne de berbec, servită cu cartofi natur cu unt, pilaf oriental cu carne de berbec, legume cu carne de berbec, gigou de berbec cu sos vânătoresc și pilaf cu unt, sașă de miel. Spre sfârșitul mesei se serveau fructele de sezon (evident, posibilități limitate, pe măsura galanteriei aproape goale), deja obișnuitul cea de lămâie și pe alocuri cafea turcească.

Pentru bucătarii prea puțin familiarizați cu cerințele bucătăriei orientale, autorii ghidului oferă și câteva rețete care nu dau greș. Dintre ele, cea de pește cu nuci poate fi pregătită ușor, din ingrediente aflate la îndemână. Rețeta este astfel concepută încât să se obțină la sfârșit 10 porții. Sunt necesare 2,250 kg pește oceanic alb, 0,250 kg nuci miez, 0,500 kg roșii proaspete, 0,100 kg stafide, 0,250 litri ulei, 0,003 kg piper, 0,050 kg sare. Peștele curățat (eviscerat) și spălat se crestează pe diagonală. Se presară sare fină și piper măcinat și se pune într-o tavă unsă cu ulei. Se coace la un foc potrivit 30 de minute. Nucile și stafidele se rumesc ușor în ulei și se pun separat. Se introduc roșiile tăiate, „concasate” și asezonate cu sare și piper.

Simona CHIRIAC

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Despre ședința de taină a elitei Partidului presa oficială n-a scris nimic, Știința din 14 martie publicând pe prima pagină indemnul la creșterea producției de coacs metalurgic!

România, spionată de „măgarul” Răceanu

La aceeași ședință a fost anunțată oficial și arestarea diplomatului Mircea Răceanu, fiul vitreg al lui Grigore Răceanu, semnat al „scrisorii celor șase”, Mircea Răceanu fusese reținut încă din 31 ianuarie pentru „spionaj” în favoarea Statelor Unite, însă acest eveniment era ținut secret. După „gratularea” cu epitetul de „măgar” de către Nicolae Ceaușescu în plenul CPEx, Răceanu a ajuns personaj de dezbatere în ședințele de partid ale organizațiilor de bază. S-a întâmplat acest lucru, întrucât Știința a publicat la 14 martie un Comunicat al Procuraturii Generale, în care „opinia publică” era pusă la curent cu „grava acțiune de trădare a intereselor țării și ale poporului român”.

„Antena Tineretului”

Canalul 1 al Radioului a pregătit în intervalul orar 17:05-18:00 emisiunea „Antena Tineretului”, cu următorul „desfășurator”: „Tinerii răspund prin fapte exemplare de muncă îndemnulor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acțiuni, inițiative, angajamente pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan pe 1989 (reportaje și corespondențe); Asigurarea locurilor de muncă pentru toți tinerii potrivit programelor de dezvoltare economică și pregătirii lor profesionale; Sub semnul celor mai noi curieri ale științei și tehnicii; Activitate de gătit și perfecționare profesională a tinerilor, în spiritul concepției revoluționare despre

lume și viață a partidului nostru: intensificarea activității politico-educative desfășurate de organizațiile UTC”.

Odă „tovarășei”, cu ocazia primăverii

La început de primăvară, copiii din grădinițele patriei aveau de învățat o nouă poezie. Nu despre flori și păsările călătoare, ci despre „mama națunii”, Elena Ceaușescu:

*V-asemui cu dalba
Și mândra primăvară
Ce-nmugurește pomii
Din tânăra livadă
Și ne aduce-n cale
Ginșoa căprioară,
Și dă-n lumină spicul
Din grâu, de sub zăpadă.*

*Cu primăvara-n suflet
Noi vă iubim fierbinte,
Căci în floriți cu visul
Frumosii trandafiri,
Alături de viteazul
Și bravul președinte
Gândind la noi, la pacea
Întregii omeniri.*

Șezătoare literară în cinstea bricului „Mircea”

Ziarul Dobrogea Nouă ne face cunoscută preocuparea activiștilor de partid pentru educația marinarilor, prin organizarea unei șezători literare. Evenimentul a avut loc chiar la bordul navei-școală „Mircea”, fiind prilejuit de aniversarea a 50 de ani de la lansarea bricului la apă. Au participat membrii cenaclurilor „Mihail Sadoveanu” (al Casei Armatei din Constanța) și „Ovidius” (al revistei Tomis din aceeași localitate), „Partitura umoristică” a fost asigurată de col. dr. Nicolae Necula către actorul liric constănțean Niky Popescu, la care s-a adăugat contribuția Valeriei Gheorghiu.

Ilorion ȚIU

HAZ DE NECAZ CU... MOROMETE

Pe vremea „Epocii de Aur”, „Luna cărții” lăsa să se vadă, deși deplasări... motorizate în satele din jur, mese festive, uneori asortate cu lăutari, și, în final, o vizită la primul secretar, un domn Lungu, dacă nu mă înșel. De notat că, în seara care a precedat vizita protocolară, Fănuș și subsemnatul am aterizat grație entuziasmului unor admiratori locali într-un bar de noapte al hotelului unde eram cazați. Acolo, surprins de însuflețiri bahice, subsemnatul a recitat – la microfon! – una dintre poeziile de atitudine care nu suna prea măgulitor la adresa regimului. Se numea, „Țărani mei” și vorbea despre starea precară a țărănilor pe cale de dispariție. Primul secretar ne-a întrebat despre felul în care ne-am simțit la Brăila și, la un moment dat, a scos un mic magnetofon, invitându-ne să ascultăm. Se auzea clar vocea subsemnatului recitând cu patos acea poezie care nu a putut să apară decât după '90 și indemnul lui Fănuș: „Mai citește o dată mai clar, să înțelegă lumea”. Ca orice fruct oprit și, culmea, care nici nu îngrășa, „șopârlița” constituia una dintre delicatosele acestor reuniuni. „În general, întâlnirile cu cititorii, oricât de formale ar părea acum, aveau farmecul și hazul lor, se vindeau cărți, se dădeau autografe și lumea venea și fără să fie tentată de ademenitoare fetișcane, așa-zise cântărețe semiimbrăcate, care să-i culturalizeze.

Azi, „Luna cărții la sate” pare o sin-tagmă depășită, un CEVA de natură socialistă, fără dansatoare din buric, fără cărți cu Harry Potter, vai și amar de vremurile încălțate în care se făcea cultură... cu forța. Așa gândesc și transmit fătucile din mass-media de azi”, conchide Mircea Micu.

La noi, la Brăila...

Și pentru că nici căldura nu era, singurul interes pe care-l puteau stârni șezătorile literare rurale era strecurarea micilor „șopârle” cu iz politic, ajunse ca din întâmplare pe buzele vorbitorilor. Iată ce povestește Mircea Micu de la cea din urmă manifestare de gen, din '89: „Ultima participare la întâlnirile cu cititorii am avut-o cu o echipă redutabilă la Brăila, orașul lui Fănuș Neagu. Șezătoarea literară de deschidere a demarat la una din școlile generale care urmau să poarte numele, încă de pe atunci, celebrului prozator.

Într-una din sălile de clasă, unde pe un perete trona statura uriașă a autorului romanului „Ningea în Bărăgan”, văzut în marime naturală plundind romantic într-un lan cu grâu și maci, Dan Deșliu, Gheorghe Pitul, subsemnatul, Fănuș și câțiva poeți

locali au citit și au dat autografe, în special profesorilor. Au urmat două zile de deplasări... motorizate în satele din jur, mese festive, uneori asortate cu lăutari, și, în final, o vizită la primul secretar, un domn Lungu, dacă nu mă înșel. De notat că, în seara care a precedat vizita protocolară, Fănuș și subsemnatul am aterizat grație entuziasmului unor admiratori locali într-un bar de noapte al hotelului unde eram cazați. Acolo, surprins de însuflețiri bahice, subsemnatul a recitat – la microfon! – una dintre poeziile de atitudine care nu suna prea măgulitor la adresa regimului. Se numea, „Țărani mei” și vorbea despre starea precară a țărănilor pe cale de dispariție. Primul secretar ne-a întrebat despre felul în care ne-am simțit la Brăila și, la un moment dat, a scos un mic magnetofon, invitându-ne să ascultăm. Se auzea clar vocea subsemnatului recitând cu patos acea poezie care nu a putut să apară decât după '90 și indemnul lui Fănuș: „Mai citește o dată mai clar, să înțelegă lumea”. Ca orice fruct oprit și, culmea, care nici nu îngrășa, „șopârlița” constituia una dintre delicatosele acestor reuniuni. „În general, întâlnirile cu cititorii, oricât de formale ar părea acum, aveau farmecul și hazul lor, se vindeau cărți, se dădeau autografe și lumea venea și fără să fie tentată de ademenitoare fetișcane, așa-zise cântărețe semiimbrăcate, care să-i culturalizeze.

Azi, „Luna cărții la sate” pare o sin-tagmă depășită, un CEVA de natură socialistă, fără dansatoare din buric, fără cărți cu Harry Potter, vai și amar de vremurile încălțate în care se făcea cultură... cu forța. Așa gândesc și transmit fătucile din mass-media de azi”, conchide Mircea Micu.

Ev aprins și foc stins

Noroc cu umorul, care l-a salvat mereu pe român din toate necazurile. Cu bune și cu rele, scriitorul conștiincios, trăitor al „deceniilor de împliniri mărețe”, se urca într-un tren (de cele mai multe ori un personal amărat, pentru că acceleratele

și rapidele nu opreau decât în orașe) ori într-un autobuz hododorog și mergea într-o comună, să prezinte țărănilor ultimele noutăți în materie de carte. „Eram redactor la Editura Albatros – își începe povestirea criticul literar Florentin Popescu – și într-una din «Lunile» aslăra, am ajuns pe undeva prin Ialomița. Trebuia să prezint o antologie de poezie patriotică – «Trăim în miezul unui ev aprins», cu titlul luat dintr-o poezie a lui Nicolae Labiș. Sala Căminului Cultural. Iarnă, frig, oameni îmbrăcați care mai de care în joace și paltoane. Le vorbesc despre volum, bu, în plus, să știu și mai convingător, le și recit o strofă din poezia lui Labiș: «Trăim în miezul unui ev aprins/ Și-i dăm însuflețirii noastre vamă/ Cei ce nu

du-se vizat, îi răspunde pe un ton dur: «Lasă, măi, nea Vasile, că nu de-ai ne-am strâns aici! Discuțăm mai târziu numai noi, că dumnealui nu-i de la județ!». La micul protocol «de după», în fața unei aripi de pui trecută cândva pe un grătar, dar acum rece și ea, și a unui pahar de molan, îl întreb pe primar: «Pe-aci prin sat citește lumea?». Îmi răspunde ușor jenant: «Ar mai citi ei, oame-nii, că și așa, până începe campania de primăvară, tot nu prea au ce face, da' cum să citească dacă ni se închide lumina câte trei-patru ore și ziua, și noaptea?».

Șigur că acum «insolența» lui nea Vasile poate părea, pentru cei născuți după '89, cel mult o glumiță răsuflată. La fel și «tupeul» de a pune în umbră cuplul prezidențial,

● Manifestările din „Luna cărții”, oricât de formale ar părea acum, aveau farmecul și hazul lor. Se vindeau cărți, se dădeau autografe și fără să fie tentată de cântărețe semiimbrăcate, care să-i culturalizeze.

● În '89, cultura era lăsată pe poziția lanternei roșii. Inițial gândite cu bune intenții, aceste manifestări sfârșeau adesea în agape agri... culturale.

ard deslănțuți ca noi/ în flăcările noastre se destramă!». Când termina de recitat și de vorbit despre cartea cu pricina, întreb asistața dacă are nimeriri, dacă vrea să mai afle și altceva despre antologia proaspăt tipărită de Editura Albatros. Tăcere. Repet întrebarea și numai ce văd că pe la mijlocul sălii se ridică o mână. E un bătrân. Îl îndemn să vorbească. «Păi, începe el ușor incurcat, dacă tot zice poetul de flăcări și de foc aprins, poate că dom' primar face ceva s-aprindă focul și-n soba asta. Că, sâraca de ea, n-a mai văzut focu' de ani de zile.» Rumoare, zămbete reci, dat din coate. Primarul, simțin-

fie el în carne și oase ori în diverse reprezentări.

O altă secvență, pare-mi-se tot prin Ialomița. După două ore de mers cu un tren aproape înghețat, ajung într-un sat și sunt condus numaidecât la biblioteca așezării. Acolo e cald, plăcut, vreo 20 de elevi și vreo patru-cinci spectatori maturi, probabil profesori sau părinți ai copiilor. Stau cu toții într-un carter înghețat, iar în fața lor se află o masă acoperită cu neliipsă pânăză roșie. De-o parte și de alta a mesei, două steaguri: al partidului și al republicii. Mă duc în fața mesei și, când mă pregătesc să-ncip speech-ul,

simt că o mână mă ia discret de braț și mă trage spre dreapta. O clipă cred că cineva grilează vrea să mă protejeze ca nu cumva să-mi ard pantaloni la reșoul incins, pe care-l zăresc în ultima clipă lângă masă. Mă-nșel. Cel care m-a tras de braț îmi aruncă o privire muștrătoare și-mi șoptește: «Nu se poate, tovarășe scriitor, v-ai așezat prea în centru și nu se mai vede tabloul... Într-adevăr, mă grăbimesc și mă așezasem neatent, fără să observ că-n spatele meu, de pe perete, arhicunoscutul portret cu tovarășul Ceaușescu privea spre sală. Cum să-i lipsesc eu de bieții școlari de imaginea tovarășului?»

În loc de epilog sau pe post de „finit coronat opus”, nu pot, referitor la ultima aducere-aminte a scriitorului Florentin Popescu, să-mi reprim un zămbet. Cultura, se pare, a antrenat dintotdeauna un joc de-a răsul plânsu'. N-a contat dacă vremurile au fost alea sau astea ori de erau implicați țărani sau orașeni. Și-atunci, ca și-acum, confuzia dintr-o persoană și personaje se adăncetea tocmai pentru că pârda lăuna de cultură era/este lăsată pe poziția lanternei roșii. Mai deunăzi, povestind unor persoane din medii diferite cât de reușit a fost concertul lui James Blunt, am primit, în linii mari, această replică: „Cum să nu fie frumos, doar a jucat în foarte multe filme, e un actor bun!”... Gravitatea și ilarul involuntar în tășnit nu din paronimie – James Blunt vs James Bond -, ci din faptul că interlocutoarele mele confundaseră artistul cu eroul literar și cinematografic... „La Siliștea-Gumești, satul lui Marin Preda, o voce din sală: «Tovarășe redactor, când ajungeți la București, poate vorbiți dvs. cu dl. Moromete să ne pună o pilă pe la Guvern ori prin altă parte, să ne ajute și pe noi cu niște lemne, cu ceva, că burec sunt amarâți!»... Întorși la București, le spuneam șefilor noștri că totul a decurs normal. Probabil, tot așa răspundeau și primarii când erau întrebați de șefii lor de la județ...”, pune punct Florentin Popescu evocării întâlnirii scriitorilor cu cititorii.

Clăudia DĂBOVEANU

DEȘI NEÎNVINSĂ, DINAMO A RATAT CALIFICAREA ÎN SEMIFINALELE CUPEI CUPELOR

După ce, în tur, a ratat în ultimul minut o victorie pe care o merita, 1-1 cu Sampdoria în Ștefan cel Mare, în urma unui gol stupid primit de la Vialli, Dinamo rămânea optimistă în privința manșei secunde, mai ales că italienii se temeau de forța echipei lui Mircea Lucescu. „Antrenorul lor, Vujadin Boškov, mi-a spus după primul meci că echipa sa a avut noroc, iar acum ei au prima șansă la calificare. I-am răspuns atunci că totul se va juca până la ultimul fluier al arbitrilor. Băieții erau mai mult decât montați, își doreau măcar să egaleze performanța din 1983, când Dinamo juca semifinalele Cupei Campionilor”, își amintește Mircea Lucescu. Acesta declara în ziarul Sportul înainte de plecarea spre Italia: „Acum știm la ce să ne așteptăm. În general, noi jucăm mai bine în deplasare. O singură problemă am, anume că marea dorință de calificare a băieților să nu-i facă să-și piardă concentrarea”. Partida s-a disputat la Cremona, terenul propriu al Sampdoriei, din Genova, aflându-se în modernizare, în perspectiva Campionatului Mondial din 1990, care a fost găzduit de Italia. „Il Luce” a trimis pe teren următorul „unsprezece”: Stelea – Varga, Andone, Rednic, Klein – Mateuț, Sabău, Lupescu, Lupu – Vaiscovic, Cămătaru. De partea cealaltă, au evoluat nume unii și unii: Pagliuca – Lanna, Pellegrini, Vierchowod, Salsano – Dossena, Cerezo, Parì, Vic-

Dinamo nu s-a calificat în fața Sampdoriei, deși, per total, a fost superioară italienilor FOTO: Revista SPORT

tor – Mancini, Pradella. Dinamo a început meciul curajos, îngheșuindu-i pe italieni în propria jumătate. Cea mai controversată fază s-a petrecut în minutul 25, atunci când Cămătaru a scăpat singur spre poartă din propriul teren, însă, centralul maghiar Istvan Nemeth l-a oprit totuși, deși asistentul nu

ridicase corect fanionul! Câteva minute mai târziu, Sabău ratează singur cu Pagliuca. Sampdoria revine în joc și Mancini trimite în bară, prima parte încheindu-se 0-0. După pauză, Mircea Lucescu a forțat cu tânărul pe atunci Florin Răduțiu, care la prima acțiune a ratat o mare situație, suțând peste poartă

din centrul careului. Dinamoviștii se aruncă efectiv peste adversar, însă Cămătaru, din nou Răduțiu, Rednic și Mateuț, în două rânduri, irosec situații ce ar fi putut aduce calificarea în semifinale. În acest răstimp, italienii doar s-au apărat, dar, la final scorul a rămas 0-0 și ei au fost cei care au ajuns în semifi-

nale, deși raportul șuturilor la și pe poartă a fost favorabil românilor. „Ca și la București, și în retur am avut mare ghinion. I-am dominat teritorial pe italieni, am fost peste ei în ambele manșe, însă așa a fost să fie, poate nu a vrut nici Dumnezeu. Un singur gol și eram în semifinale. A mai fost și acel arbitru din Ungaria, care a tras cât a putut cu gazdele. Cămătaru a scăpat din propriu teren și a fost oprit pentru ofsaid, fără ca arbitrul de tușă să sancționeze ceva. Oricum, Dinamo a ieșit onorabil, neînvinșă, în fața unei echipe de vedete, dar regretul a fost mare. Se formase însă o mare echipă, care în următorul an a dominat teritorial fotbalul românesc, iar la CM din 1990 a dat 12 jucători.” Actualul antrenor al lui Dinamo, Mircea Rednic, și-a reamintit la rândul lui: „Calificarea s-a pierdut la București, o dată cu acel gol stupid pe care l-am primit în ultimul minut de joc. S-a văzut și în retur, Sampdoria nu ne-a fost cu nimic superioară, așa spune din contră. I-am dominat și la ei acasă, dar a intervenit din nou neșansa. În minte că, pe final, italienii îl imploiau pe arbitru să fluiera mai repede ratatul meciului. Chiar dacă am ratat șansa de a ajunge în semifinalele Cupei Cupelor, nimeni din conducere nu ne-a reproșat nimic. Revanșa aveam să o luăm un an mai târziu”.

Daniel STAN

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

România, pe banca acuzaților. Țările vestice reacționează

De la începutul anului 1989, a fost un val de critici din Vest, la adresa politicilor pentru drepturile omului duse de Nicolae Ceaușescu. Criticile au vizat în special planul de sistematizare rurală, problema minorităților și cazul Doina Cornea. În urma unor rapoarte ale Franței, atitudinea României față de drepturile omului a ajuns în vizorul ONU, la Geneva. Guvernul britanic a interograt România asupra dreptului autoproclamat de a nu ține seama de prevederile Actului Final de la Helsinki, act care a fost semnat în ianuarie la Viena.

Indignarea în creștere exprimată de guvernele vestice, de mass-media și de anumite organizații cu privire la violarea de România a drepturilor omului și a regulilor internaționale a dus la un consens internațional care are ca scop moderarea politicii lui Nicolae Ceaușescu. Acest lucru a devenit evident când România, singura dintre toți participanții, a încercat să introducă schimbări de ultim moment la întâlnirile CSCE de la Viena și, când, prin rețența sa, a periclitat încheierea cu succes a Conferinței de la Helsinki. În cele din urmă și după multe tergiversări, la 15 ianuarie, România a semnat Actul Final asemeni celorlalte state participante la conferință. Reprezentantul României a declarat totuși că țara sa va accepta doar acele părți ale documentului care nu contravin constituției sale și „condițiilor sale specifice”. El a spus că România nu se simte obligată să onoreze toate prevederile privind drepturile omului, pentru că unele „incurajează amestecul în afacerile interne ale unui stat suveran”.

Valuri de proteste din Vest

Un raport scos la 7 februarie de Departamentul de Stat al SUA cu observații privind drepturile omului din întreaga lume și o intervenție, în cadrul US Congress, a Secretarului de Stat pentru Drepturile Omului și pentru Probleme Umanitare, Richard Schifter, ambele au ridicat acțiunile României; cel din urmă a spus că politica de siguranță a României a „sufocată exprimarea publică a unor opinii diferite” și că România este „o țară foarte represivă”.

În Franța, raporturile despre România par să fi provocat un neobișnuit consens al întregului spectru politic. La recepția pe care a oferit-o de Anul Nou pentru corpul diplomatic, Președintele Francois Mitterand a pus capăt speculațiilor referitoare la răspunsul său la invitația oficială pe care Nicolae Ceaușescu i-a adresat-o ca să viziteze România, când a spus că este una dintre țările din blocul estic pe care nu are intenția să le viziteze și a descris regimul de acolo drept „anacronic și ca dăunând conștiinței

umane”. Această declarație a fost la scurz timp după aceea reluată de Secretarul General al Partidului Comunist Francez, Georges Marchais, și, la 8 ianuarie de fostul președinte Valery Giscard d'Estaing care a adăugat că România nu a făcut nici un progres în privința drepturilor omului și că Vestul ar trebui să îi ceară lui Ceaușescu trecerea la greș și perestroika, precum în cazul URSS.

La 30 ianuarie Partidul Francez Republican (unul dintre principalele partide ale opoziției) a cerut o investigație comună asupra situației din România, susținută de guvernul francez și de ONU. Partidul Republican a mai protestat împotriva violării de România a drepturilor omului și a regulilor internaționale a dus la un consens internațional care are ca scop moderarea politicii lui Nicolae Ceaușescu. Acest lucru a devenit evident când România, singura dintre toți participanții, a încercat să introducă schimbări de ultim moment la întâlnirile CSCE de la Viena și, când, prin rețența sa, a periclitat încheierea cu succes a Conferinței de la Helsinki. În cele din urmă și după multe tergiversări, la 15 ianuarie, România a semnat Actul Final asemeni celorlalte state participante la conferință. Reprezentantul României a declarat totuși că țara sa va accepta doar acele părți ale documentului care nu contravin constituției sale și „condițiilor sale specifice”. El a spus că România nu se simte obligată să onoreze toate prevederile privind drepturile omului, pentru că unele „incurajează amestecul în afacerile interne ale unui stat suveran”.

Au existat proteste și în alte capitale. La 27 ianuarie, Liga Vest Germană pentru Drepturile Omului și grupuri italiene pentru apărarea libertăților civile au organizat o demonstrație în urma raportelor privind situația drepturilor omului din România, în Piața Sfântul Petru din Roma. Rugăciunile spuse de demonstrații au fost pentru eliberarea României, „cea mai tristă și cea mai chinată țară din lume”.

La sfârșitul lui ianuarie 1989 o delegație de parlamentari vest-germani, condusă de Otto Schilly de la Verzi, a mers în Ungaria pentru a discuta cu cei fugiți de curând din România. Ei au raportat despre „o situație înspăimântătoare” care include limitarea hranei, în vreme ce „poporul suferă într-o măsură care cu greu poate fi imaginată”. Schilly a mai sugerat că ONU ar trebui să trimită în România o delegație care să examineze situația mai îndeaproape. La 22 februarie, un oficial al guvernului vest-german le-a spus deputaților din Bundestag că pâinea se găsește cu greu, de foarte multe ori deloc, că rațiile de mâncare există mai mult pe hârtie și că în București oamenii s-au bătut pe cartofi atunci când aceștia „s-au adus”. Oficialul a mai spus că guvernul român continuă să refuze ajutorul organizațiilor caritabile din Vest.

Mihai Sturza
Radio Europa Liberă (München)
- Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Șofar. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere de Eliza DUMITRESCU)

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Resursele energetice neconvenționale erau neglijate la lalomița

Cu prilejul recentei Consfătuiri de lucru pe probleme economice de la CC al PCR, tovarășul Nicolae Ceaușescu a accentuat, încă o dată, necesitatea de a se aplica cu fermitate măsurile impuse de introducerea în timp în circuitul economic a obiectivelor de investiții prevăzute, imperativ de mare răspundere care izvorăște din importanța pe care noile capacități o au pentru creșterea și diversificarea produselor, pentru satisfacerea unor necesități bine precizate ale economiei naționale.

La Fabrica de produse ceramice Tândărei a fost recepționată, încă din luna iunie 1987, o nouă secție de blocuri ceramice din beton cu agregate ușoare, cu o capacitate proiectată de 30 de milioane de bucăți echivalente pe an, dar care nu a intrat efectiv în producție nici la această oră, datorită deficiențelor la utilajul conducător (vibroprese), utilaj realizat de IUT Bistrița. La sediul fabricii există un dosar destul de voluminos cu corespondență către proiectant și constructor, în care se solicită remedierea defecțiunilor respective. Proiectanții și constructorii au venit și au plecat de nenumărate ori, au rezolvat câteva probleme. În decembrie 1988, vibropresa funcționând doar câteva ore. Au mai rămas însă de rezolvat altele, care cad în sarcina beneficiarului. Mai precis, este vorba despre un cântar automat de 300 kg, în instalație fiind montat unul de 200 kg, dar, deși recepția a fost efectuată în 1987, s-a „descoperit” că nu este corespunzător abia în decembrie 1988, dată de când fabrica de produse ceramice tot încearcă să-l achiziționeze. Se pare că în maximum două săptămâni va fi rezolvată

și această problemă, și numai după aceea va fi convocată comisia de omologare. Dar instalația putea produce și cu acest cântar, chiar dacă la o capacitate mai redusă, însă proiectantul (Institutul de cercetări pentru industria materialelor de construcții București) nu și-a dat avizul de funcționare. Și dacă în perioada ce a trecut din anul în curs planul la blocuri ceramice a fost îndeplinit și chiar depășit, fiind reparată și funcționând vechea linie, cu o productivitate mică, în următoarele două trimestre sarcina va fi dublă, actuala capacitate fiind prea mică pentru a face față. Iată de ce conducerea fabricii, cu sprijinul IMC Călărași (unitatea patronatoare) și al Centralei materialelor de construcții București, trebuie să depună eforturi pentru ca în cel mai scurt timp să se finalizeze întreaga investiție. Cum tot la fel trebuie să se urgenceze obținerea aprobării documentării pentru deschiderea carierei de argilă din apropierea fabricii, la acest reper existând și în primul trimestru serioase restante.

Prin planul de stat, Trustul IAS lalomița a avut de realizat o stație de biogaz la Urziceni și o instalație solară la IAS Ogradă, ambele finalizate și predate CPICP, deoarece unitatea respectivă a preluat fermele de porcine pe lângă care au fost executate obiectivele. Dar din programul stabilit de Consiliul popular județean Trustul IAS trebuie să realizeze și alte obiective pentru utilizarea resurselor neconvenționale de energie. Este vorba de câte două instalații eoliene TS-10 la întreprinderile agricole de stat din Vlădeni, Giurgeni, Făceni, Bordsușani și Stelnică. După cum ne informează

Nicolae Obancea, responsabilul cu investițiile la nivelul trustului, s-a făcut deplasarea pe teren cu specialiștii de la Centrul județean de proiectare, au fost stabilite amplasamentele, iar unitățile au lansat comenzile de proiectare și de execuție către IJPSP lalomița. Comenzi ce nu au ajuns încă la unitatea amintită, fiind nevoie de viza băncii, viză ce nu a fost obținută până la primirea planului de investiții pe acest an. A sosit și acest plan la 25 martie a.c., dar nici de această dată instalațiile respective nu sunt nominalizate, cum a reieșit din discuțiile purtate cu reprezentanții Departamentului Agriculturii de Stat, fără nici o adresă oficială, urmând a se obține viza dintr-o poziție nenominalizată. Poziții din care, bineînțeles, unitățile vor să-și realizeze alte obiective de investiție, fiind alte urgențe. Vor fi totuși realizate instalațiile eoliene? Iată o întrebare la care am primit un răspuns ambiguu: „Dacă este sarcină, le vom realiza”.

Și tot din programul județean prioritar, Trustul IAS are sarcina de a realiza nouă instalații de producere a biogazului, fiecare cu o capacitate de 10 mc, ce urmează a fi amplasate pe lângă punctele de colectare a lapteului din fermele zootehnice, biogazul rezultat urmând a fi utilizat la încălzirea apei ce va fi folosită la igienizarea bidanului și ustensilelor aferente. Ce s-a întreprins până la această oră? Nimic sau aproape nimic. Primim însă asigurări că, până la 31 martie, se vor reduce comenzile de la unitățile ce vor beneficia de aceste instalații, urmând apoi a se înainta întreprinderii de antrepriză construcții montaj lalomița, spre a se definitiva contractele de execuție, în sarcina trustului rămânând numai montajul. Rămâne de văzut dacă ele vor fi materializate integral și la termenele stabilite.

T. CONSTANTIN
Tribuna lalomița, jud. lalomița,
nr. 2705 din 1989

ȘTIRI ECONOMICE

● În seara zilei de 13 martie, în atelierul de capse miniere al Intreprinderii Mecanice Sadu (Bumbestii-Jiu, jud. Gorj) s-a produs o explozie cauzată de deversarea unor resturi textile imbibate cu acetona într-un butoi de plastic. În urma accidentului a fost rănită o operatoare în vârstă de 22 de ani, care a suferit arsuri pe 65% din suprafața corpului.

● În noaptea de 13/14 martie, pe o linie secundară a Gării Giurgiu, a deraiat un vagon de marfă încărcat cu medicamente bulgărești. Incidentul a fost cauzat de un sabot uitat pe linie de lucrători din tura de noapte, care făcuseră superficial controlul căii ferate. Au fost găsiți trei vinovați, care urmau să suporte costurile avariei. Nu s-au deteriorat medicamentele transportate, însă conducta de aer a frânei vagonului a trebuit schimbată.

Sursa: Arhiva CNSAS, Fond Documentar, dos. nr. 8566, vol. 24 Ilarion ȚIU

ALERTĂ LA FRONTIERĂ

● La granița cu Ungaria au fost arestați șase cetățeni români, care încercau să treacă clandestin în țara vecină. Dintre aceștia, patru persoane erau membri ai aceleiași familii (tatăl și trei copii între 3 și 12 ani), ei încercând să pătrună în dreptul localității de domiciliu – Salonta.

● La frontiera cu Iugoslavia, grănicerii au descoperit nouă „fugari”. Patru dintre ei – cu vârste cuprinse între 12 și 40 de ani, originari din București – au încercat să iasă din țară în grup, prin localitatea Crucești (Timiș).

● Grănicerilor români le-au fost predate 13 persoane, care trecuseră în cursul lunilor februarie și martie ilegal în țările vecine – Ungaria (o persoană), Iugoslavia (11 persoane), Bulgaria (o persoană). Aveau vârste cuprinse între 18 și 58 de ani.

Sursa: Arhiva CNSAS, Fond Documentar, dos. nr. 8566, vol. 24 Ilarion ȚIU

SĂ RĂDEM CU EI!

Din lemnul unor arbori, meșterii iscusii pot construi viori. Dar și ciomege.

●●●

Cel care stie să rădă poate să și roșească. Semn că evoluția sa de curge normal.

●●●

Scotienii sunt un fel de englezi mai zgârciți decât irlandezii.

●●●

Cu vorbe goale nu se pot face exerciții de stil.

●●●

Marca unei țigări se cunoaște după calitatea tusei.

●●●

Nu există un fenomen mai natural decât un leneș.

●●●

Vorbele zboară... (verba volant). Unele se târăsc.

●●●

Își petrece zilele odihnindu-se la propria umbră.

●●●

Un iepure care își cunoaște interesele nu va crede niciodată că lupul este sătul.

anunțuri

CUMPĂRĂTURI
Cumpărăm mașini cu pedale sau triciclete, deosebite.

Cumpărăm cronograf, ceas bărbătesc, mașină de cusut electrică, obiecte de decor.

Vulpe roșie scurtă 52, căciula astrahan maro bărbătească 60, tenisometr electronic, storcător fructe, toate noi.

Cumpărăm video Player sigilat. Vând radio Selena și Toy 6.

Videorecorder, jenti aliaje ușoare deosebite, televizor Dacia, Vând boxe Unitra 90 W.

Videocasete sigilate, tabacheră, fructieră, obiecte de colecție.

VÂNZĂRI
Amplificator Roadstar, televizor

portabil, radio VEF, căști, orgă lumini. Cumpăr autocasetafon

Vând garsonieră, vilă, gaze Mobilă tineret, televizor Sport, picup, dormeză mică, pianină plăcă bronz

Pentru Dacia 1100, vând uși dreapta, capotă spate, planetare, trompe, ambielaj, radiator încălzire

Vând șișonier triplu, masă extensibilă, scaune tapitate, toaletă, canapea, covor persan, televizor Miraj, mobilă bucătărie, aragaz, rășniță veche, cântar, diverse obiecte

Trandafiri nobili toate culorile, autorizat. Expediez la domiciliu când se pot planta

ICS Mărfuri Industriale Braila valorifică prin licitație publică în ziua de 19 martie 1989, ora 10, în sala de

sedințe din Str. Rahova nr.190, următorul autoturism, conform Legii 18: Dacia 1300 – 49.500 lei. Participarea la licitație este admisă persoanelor direct interesate, care au deus la casieria ICS Mărfuri Ind.

Brăila din Piața Botev, bloc C1, garanția de 10% din prețul de la care începe licitația. Informații suplimentare se dau zilnic între orele 10 și 17 la unitatea Consignația din cartierul Obor, bloc AG 6

Vând video Recorder Yoko absolut nou, haină vând roșie. Cumpăr casetofon și boxe auto și chepeng aerisire auto

Cedez contract apartament 2 camere, ultraconfort, îmbunătățiri, dependințe, boxă, etaj 7, în bloc 9 etaje, zonă sistematizată

amintiri

WOOLMARK

23 de întreprinderi specializate din cadrul IML, licențiate de Secretariatul Internațional al Lână, produc, în baza unor parametri superiori, articole din lână pură virgină (lână la prima prelucrare), care au un număr comun: CALITATEA. Oricum, în lână produsă cu eticheta WOOLMARK, îți siguri că reprezintă o investiție ce dă satisfacție deplină.

Produsele din lână pură virgină marca Woolmark au un singur numitor comun: calitatea

vremea

În țară, vremea s-a încălzit ușor, dar a rămas în continuare închisă în regiunile din jumătatea de nord a teritoriului și în general frumoasă în rest, cu aerul temporar noros. Au căzut ploii pe cili relativ extinse în regiunile vestice, centrale și nordice și izolat în rest.

Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile minime au fost cuprinse între 0 și 9 grade, iar cele

maxime, între 6 și 14 grade în regiunile nordice și între 10 și 18 grade în celelalte zone. Pe alocuri s-a semnalat ceață, mai ales dimineața. În București, vremea a fost în general frumoasă și s-a încălzit ușor. Cerul a fost variabil.

Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile minime au oscilat între 2 și 5 grade, iar cele maxime, între 13 și 16 grade.

tv 13 martie 1989

19:00 Telegiurnal
19:25 Programe prioritare. Creșterea rentabilității și beneficiului, a eficienței economice în general. Redactor Nicolae Dobritoiu
19:45 Știința pentru toți
Argila și nisipul – materiale tradiționale, tehnologii de vârf
A început cu Luna... De la radioastronomie la măsurarea temperaturii corpului uman. Redactor Andrei Banc
20:10 Ctitorii ale Epocii de Aur. Armonii ale dezvoltării în peisajul românesc contemporan. Redactor

Florin Brătescu
20:30 Tezaur folcloric
Iată, primăvara vine! Cântec care poartă bucuria rennoirii naturii. Redactor Marioara Murărescu
21:00 Programul de organizare și modernizare a localităților țării. Viitoarele centre agroindustriale. Redactor Melania Coman
21:20 Ce-ți doresc eu tie, dulce Românie! Versuri patriotice, revoluționare. Redactor Mihaela Macovei. Regia artistică Cristian Munteanu
21:50 Telegiurnal
22:00 Închiderea programului

Bolboroseli

ORIZONTAL: 1) Aranjament floral în miniatură 2) Figură din cărți (fem.) – Ținut ca-n palmă 3) Oameni de bază în construcții – Cap fără cap! 4) Camere deschise! – Supte de cei mici 5) Fac o bună atmosferă – Emoții de debut la premieră! 6) O natură moartă în fond! – Oameni lipsiți de personalitate 7) O fracție... după simplificare – Tertip sui-generis! 8) Arma pompierei – Local popular – Strigătură populară 9) Le sunt zilele numărare – Căutat cu atenție 10) Proces-verbal de imputare.

VERTICAL: 1) Deposedere în forță 2) Mijloc de circulație – Piesă... pentru dame 3) Mutare cu regina – Laterale la corp (sg.) 4) Spus... la mai mare (fam.) – Frumoasă frumoaselor 5) Pur și simplu (fem.) 6) Intrare din față – Vârtej în par 7) Paralelele egale (sg.) 8) Ales la urmă! – Tip de mare putere în lumea arabă – Un hoț fără inimă 9) Piesă de mare circulație în Spania – Se strâng cu sutele 10) Leșită la suprafață.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Revista Rebus, nr. 12/1989